

Když do stáje zavane svěží vítr

ZOD Delta Štípa, družstvo, hospodaří nedaleko Zlína. Původně polnosti v okolí patřily šlechtickému rodu Seilernů, známému především díky zámku Lešná, který nechal Kristián August jako letní sídlo postavit koncem 18. století.

V roce 1946 vzniklo ze zaměstnanců velkostatku Seilernů Strojní družstvo zaměstnanců dvora Štípy, které se v roce 1952 změnilo na JZD. Jako nástupnická organizace bylo po sametové revoluci v roce 1993 založeno ZOD Delta Štípa, družstvo, a následně v roce 2000 jeho dceřiná samostatně hospodařící společnost AGRODELTA,

s. r. o., zabývající se rostlinnou a živočišnou výrobou.

Společnost obhospodařuje 890 ha zemědělské půdy v katastrech obcí Štípa, Kostelec, Veliková, Hvozdná, Ostrata, Lukov a Březová. Z uvedené výměry patří 820 ha orné půdě a 70 ha trvalým travním porostům. Pro letošní sklizeň zaseli 300 ha obil-

nin, 270 ha kukuřice a 130 ha ozimé řepky. Vojtěšce, která rostla na ploše zhruba 100 ha, se zde v posledních letech příliš nedařilo, a proto došlo na podzim k jejímu zaorání a výměně za jetelotrávy. Od tohoto kroku si v Agrodeltě slibují lepší výnosy objemného krmiva pro potřeby živočišné výroby. Dvacet hektarů zemědělské půdy slouží také k produkci travního semene.

O živočišné výrobě jsme si povídali se zootechničkami Ing. Petrou Vaňkovou a Ing. Vendulou Dořmanovou. Obě mladé ženy do podniku nastoupily teprve před několika lety a spolu s nimi zde začalo období řady změn a zkoušení nových opatření, které již nesou své ovoce v podobě zvýšení produkce mléka a jeho kvality.

Farmy Hvozdná a Štípa

Podle Ing. Petry Vaňkové chovají ve společnosti Agrodelta na dvou farmách skot holštýnského plemene, a to v černé i red variantě. V malém počtu kusů je zde zastoupen také český strakatý skot a jeho kříženci.

V hlavní produkční stáji jsou vysokoprodukční dojnice krmeny třikrát denně, na konci laktace dvakrát denně, v průběhu dne se krmivo přihruje

Zootechničky Ing. Petra Vaňková (vlevo) a Ing. Vendula Dořmanová s výživářem VVS Verměřovice, s. r. o. Ing. Jiřím Vojkovským rády spolupracují

Aktuálně mají ve stádě 500 zvířat, z nich je 255 dojnic.

Na farmě v Hvozdné jsou ustájeny vysokobřezí jalovice a krávy, krávy po otelení, telata a krávy v produkční stáji. Jalovice se ve stáří 11 měsíců stěhují na farmu do Štípy, kde se připouštějí. Jalovice holštýnského plemene se inseminují po dosažení věku 13 měsíců a hmotnosti 400 kg a jalovice českého strakatého skotu nejdříve ve věku 12–15 měsíců. K vyhledávání říje používají aktivometry, dvakrát denně zootechničky také obcházejí stáje a zjišťují aktuální stav a chování zvířat vizuálně. Denně zajíždí na farmu inseminační technik. „Na první a druhou inseminaci používáme u jalovic sexované inseminační dávky, u krav zatím jen na vybrané kusy. Při první inseminaci jalovice zabřezávají ze 48 %, při druhé je výsledek 61 % a průměr zabřeznutí po všech inseminacích je 55 %. První otelení je v průměru ve věku 23,4 měsíce. První inseminace u krav má úspěšnost 36 %, průměrné mezidobí je 377 dnů, servis perioda 126 a inseminační interval 56 dní,“ shrnula Vendula Dořmanová.

Dojírna 2 x 10 side by side v podniku slouží od roku 2012

Ve věku osmi týdnů se telata přesouvají z individuálního ustájení do „školky“

Ve třetím měsíci březosti se jalovice přesouvají zpět do Hvozdné. „V minulosti jsme jalovice i prodávali, ale loni i letos jsme je naopak museli dokupovat. Býčky nevykrmujeme, ve věku dvou měsíců je prodáváme,“ poznamenala Petra Vaňková.

V dojrně 2 x 10 side by side z roku 2012 probíhá dojení dvakrát denně. Jak mi sdělila Petra Vaňková, přemýšlejí o rekonstrukci produkční stáje a zakoupení dojících robotů, zatím si však vybírají vhodnou technologii. Před dojením používají na dezinfekci vemene dvojitý predip a přešli z praných na papírové utěrky. V podniku funguje u všech kategorií zvířat stelivový systém se slámou. V produkční stáji jsou dojnice umístěny v boxech, telata se chovají do věku osmi týdnů individuálně v boudách na venkovní ploše, a poté se stěhují do „školky“. K vyhrnování v produkční stáji slouží automatické lopaty, na teletníku, v porodně a ve Štípě u chovných jalovic se vyhrnuje kompletně dvakrát týdně a současně se naveze nová podestýlka. Lože se dezinfikují vápněním. U vysokobřezích jalovic a suchostojných krav se vyhrnuje jedenkrát denně, také se každodenně přistýlá.

Zvýšení užitkovosti

Poslední dobou mají v Agrodeltě důvod k radosti, parametry užitkovosti dojníc se rapidně zlepšily. „Udělalí jsme vítr ve stáji, poslali jsme kolem 40 dojníc na jatka, zlepšilo se welfare a dojívnost šla hned nahoru,“ pochválila situaci Petra Vaňková. Opatření ke zlepšení užitkovosti probíhala postupně zhruba dva roky. Probírku stáda dlouho odkládali, rozhodujícími kritérii pro brakaci byla dojívnost a stav paznehtů. Snížil se počet dojníc v produkční stáji, což přispělo k větší pohodě zvířat, nakoupili

jalovice a stádo se omladilo. Pro porovnání – dojívnost podle KU v roce 2020 činila 8805 kilogramů na krávu a rok, za posledních 12 měsíců je to 10 000 kilogramů mléka. Podle květnových rozborů byla dojívnost na zapojenou na úrovni 30 kg a na kontrolovanou 35 kg. Složky v mléce činily 3,55 % bílkovin a 3,7 % tuku. Počet somatických buněk byl na úrovni 170 tisíc na jeden mililitr mléka.

Mléko se z tanků o objemu 5000 a 6000 litrů denně odváží do mlékárny Brazzale Moravia, a. s., přičemž průměrná dodávka je 7500 l mléka, zchlazeného na teplotu 4–5 °C. V době lockdownu se lidé naučili kupovat mléko z mléčného automatu, do kterého se každý den stáčí dalších 200 l mléka.

S novými zooteknickými novými výživář

Nedílnou součástí opatření ke zlepšení užitkovosti je samozřejmě výživa. S novými zooteknickými, které chtěly zkusit řadu věcí jinak, přišel i nový výživář, Ing. Jiří Vojkovský, ze společnosti VVS Verměřovice, s. r. o.. Z hlediska výživy jsou zvířata rozdělena do šesti skupin – vrchol laktace, suchostojné krávy a vysokobřezí jalovice, příprava na porod, konec laktace, chovné jalovice a telata od šesti do jedenácti měsíců. Podle slov Jiřího Vojkovského jsou pro skupinu dojníc v laktaci produkční krmné dávky sestaveny pro vrchol a konec laktace, přičemž zhruba ¾ stáda je krmena vrcholovou krmnou dávkou a ¼ koncovou krmnou dávkou. Krmná dávka pro krávy na vrcholu laktace je složena z kukuřičné siláže, senáže (většinou vojtěškojeteletrávy), sena, melasy, směsi (pšenice, ječmen, kukuřice, sójový a řepkový extrahovaný šrot, soda, sůl, vápenc a chráněný tuk) a minerálního doplňku. Krmná dávka obsahuje 24,6 kg sušiny na kus a den. V hlavní produkční stáji probíhá krmení u vysokoprodukčních dojníc třikrát denně, dojnice na konci laktace jsou krmeny dvakrát denně, v průběhu dne se krmení přibližuje. Krmné dávky pro jednotlivé skupiny krav zajišťuje míchací krmný vůz. Suchostojné krávy dostávají stejnou krmnou dávku jako vysokobřezí jalovice, v posledních třech týdnech jsou v rámci přípravy na porod zařazeny do krmné dávky aniontové soli. Věk jalovic při prvním otelení je v současné době 23,4 měsíce (v lednu 2021 byl 24,1 měsíce). Další skupinou jsou chovné jalovice do věku 18 měsíců a poslední skupinou telata, která jsou krmena dvakrát denně mléčnou náhražkou + mšlí starterem. Postupný odstav telat začíná v šesti týdnech. Od zhruba 50. dne věku si

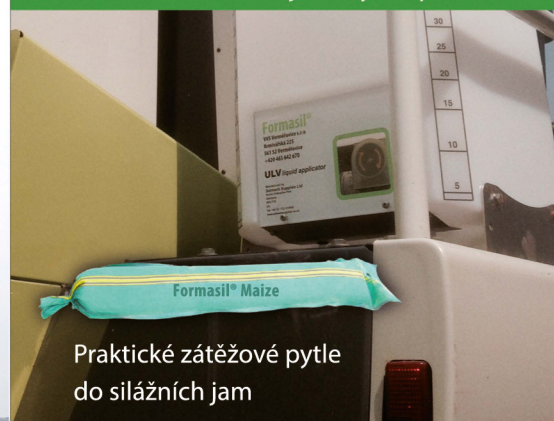

Bioplynová stanice o výkonu 500 kW na provoz farmy plně postačuje

Formasil® Maize

- snižuje zahřívání a zvyšuje aerobní stabilitu
- omezuje rozvoj plísní
- udržuje stálou teplotu během zkrmování
- minimalizuje ztráty krmiva
- použité bakterie v daném množství přispívají k rychlejší fermentaci, jsou tolerantnější k vysoké sušině, mají širší rozpětí optimální teploty a pH pro růst, schopnost produkce bakteriocinu, které inhibují růst některých jiných bakterií a hubí listerie.
- udržuje stabilitu pH po otevření jámy
- snižuje počet kvasinek a zabraňuje jejich rozvoji
- vhodné do bioplynových stanic
- vhodné i do nízkobjemových aplikátorů

Praktické zátěžové pytle do silážních jam

Efektivní konzervace kukuřice

Tradiční český výrobce

Dojený skot

telata zvykají na slamnatý starter, který se krmí do čtyř měsíců věku. Následuje TMR, kterou telata dostávají do věku 11 měsíců. Zde je potřeba ohlídat, aby přechody mezi jednotlivými krmivými byly postupné.

Samostatnou kategorií jsou čerstvě narozená telata, která dostávají po porodu tři litry mleziva od vlastní matky, nebo zmrazené mlezivo a kolostrální pastu. Druhý až pátý den jsou dvakrát denně krmena čtyřmi litry tranzitního mléka a od šestého dne dostávají dvakrát denně mléčnou náhražku v dávce 1,2 kg/den. Od šesti týdnů obsahuje jejich krmná dávka tři litry mléčné náhražky, krmení probíhá dvakrát denně, přidává se také slamnatý starter. Postupně se množství mléčné krmné směsi snižuje. Podnik má velkou výhodu v podobě naddimenzovaných skladovacích kapacit, ať už jde o suché složky krmiva, ale i siláž, které bohatě stačí jak pro uskladnění vlastní produkce i nakoupeného šrotu. Na uskladnění šrotu pro dojnice v produkční stáji je připraveno pět sil. Ve Štípkě funguje také míchárna a sušárna vlastní vypěstované produkce. Všechna vypěstovaná kukuřice se siláží ve

Ing. Jiří Vojkovský při kontrole siláže

dvou silážních jámách, z nichž každá pojme 3500 t siláže. Siláž tak vystačí jak pro krmení skotu, tak pro provoz bioplynové stanice. Kromě kukuřičné siláže se do „bioplynky“ dávají zbytky ze žlabů, ze stlaného provozu, hnůj a kejda.

Bioplynová stanice o výkonu 500 kW na provoz farmy plně postačuje. Je využívána na topení a ohřev vody, nespoteřovaná energie se prodává zpět do sítě. Zootechničky si nastavený energetický systém pochvalují: „Letos jsme nemuseli šetřit, tak jako jinde. V podniku ještě uvažujeme o doplnění systému o fotovoltaiku.“ Předpokládají zvýšení energetické náročnosti provozů po rekonstrukci produkční stáje a zakoupení dojících robotů.

Co napsat závěrem? Obě zootechničky se společně s Jiřím Vojkovským zamýšlely nad zlepšením odchovu jalovic a především reprodukce, která zatím, přes veškerou snahu, není podle jejich představ. Věřím, že s jejich nadšením a pozitivním přístupem se vše posune k lepšímu a jak říká výživář: „Mléko poteče až do vsi.“

Markéta Kratochvílová